

Voorzitter, geachte leden van de raad, wethouders en toehoorders,

Ik ben geboren en getogen in Schagen en heb ook zes jaar gewoond langs de IJsselmeerdijk in wat nu gemeente Medemblik is. Dat maakt mij een Westfries. Veel mensen denken bij Westfriesland aan Stavoren, maar Westfriesland is een gebied in Noord-Holland, omgeven door de Westfriese omringdijk. De totstandkoming van die dijk is de inspiratie en het thema van mijn verhaal vandaag.

Lesje historie

Staat u mij toe voorzitter een kort lesje Hollandse historie en Hollands glorie te geven. De Westfriese omringdijk is ontstaan tussen grofweg de 10^e en 15^e eeuw doordat kleine omdijkte gebieden tussen Schagen, Hoorn, Medemblik en Enkhuizen steeds meer met elkaar werden verbonden. Dat gebeurde omdat aan de ene kant de bevolking bleef groeien en aan de andere kant (van de dijk) het water bleef stijgen. Naarmate het water de Westfriezen steeds vaker en letterlijker aan de lippen kwam te staan werd er steeds centraler en gecoördineerder gewerkt om het gehele gebied daartegen te beschermen. Tegen 1600 was het gebied afgesloten en lag de dijk grofweg op de plek waar deze nog altijd ligt, al is haar functie door de Afsluitdijk en het droogmaken van de meren ten zuiden en noorden ervan niet langer actueel.

Waar het om gaat voorzitter is dat een klein aantal mensen in een klein gebied er in slaagden een groot project tot stand te brengen toen duidelijk was dat het alternatief ondenkbaar zou zijn. Ik hoop dat deze oerhollandse prestatie de inspiratie kan vormen voor ons om in het kader van duurzaamheid en de energietransitie datzelfde te doen. Boven onszelf uit te stijgen en het onvoorstelbare te doen om het ondenkbare te voorkomen.

Splitsing

We staan naar mijn idee op een splitsing. De ene richting is de richting waarin we er voor kiezen niet volledig in te zetten op deze thema's. Omdat we het probleem ontkennen, we niet geloven dat het door de mens wordt veroorzaakt, of omdat we van mening zijn dat we vanuit Nederland toch geen verschil kunnen maken. Of nog erger; we zeggen het probleem serieus te nemen en het de allerhoogste prioriteit te geven, maar we handelen er niet naar.

De ander weg is die waar we inzien dat als we dit probleem hebben, het een groot en urgent probleem is en er iets aan kunnen en willen doen, we dan nu zullen

moeten handelen en daarbij alle middelen in moeten zetten die we beschikbaar hebben. Een duurzame samenleving en de weg daarnaar toe moet onze eerste en enige prioriteit zijn. De rest is daarvan afgeleid. Een staat van beleg zo je wil, waarin de staat der natie pas weer aan de orde is wanneer het voortbestaan van die natie is veiliggesteld. Daar wil GroenLinks naartoe en gelooft u mij, daar zijn we nog zeer ver van verwijderd.

Zonnepanelen-op-daken

In de begroting staat het voornemen om alle gemeentelijke daken te voorzien van zonnepanelen. Het eerlijke, maar ontluisterende antwoord op de vraag waarom dat niet allang gebeurd is, was; omdat het financieel niet aantrekkelijk genoeg is. Denkt u daar eens over na. We hebben letterlijk tonnen over voor bloembollen in de bermen. Die hoeven geen rendement te halen, maar mogen slechts fraai zijn en trekken wellicht nog enkele bijen aan. Maar zonnepanelen op de gemeentelijke daken leggen, waarmee we inmiddels grote hoeveelheden groene stroom hadden kunnen opwekken en een voorbeeld hadden kunnen stellen voor heel Leiderdorp en de hele regio? Zoals Jacobse en van Es al zeiden; dat kan niet, dat hebben we uitgerekend, dat kost te duur.

Op de Zijlbrug worden aanpassingen gedaan waardoor er meer ruimte komt voor de auto, ruimte die 1-op-1 ten koste gaat van de ruimte voor de fiets!?

Er wordt nu begonnen met het bouwen van woningen die minimaal 40 jaar mee moeten gaan en niet CO² neutraal zijn, terwijl we ook zeggen over 30 jaar volledig CO² neutraal te willen zijn in Leiderdorp.

Buma zei het de afgelopen verkiezingen heel treffend; als je het je kinderen niet meer uit kan leggen...

Uitleggen-aan-kinderen

Ik vraag me af hoe de huidige coalitie met daarin onder andere het CDA aan hun kinderen uitlegt dat we geen windmolens willen in Leiderdorp, maar verwachten dat andere gemeenten onze groene stroom opwekken. En hoe zij aan hun kinderen uitleggen dat we de discussie over de bestuurlijke toekomst van de Leidse regio hebben gereduceerd tot twee onderzoeken waarvan het meest wezenlijke pas in 2021 wordt uitgevoerd. Hopelijk dan wel in samenwerking met deze raad overigens.

GroenLinks gelooft dat duurzaamheid en de energietransitie niet kunnen wachten. Wij geloven ook dat het allemaal héél bewerkelijk zal worden. We zullen zelfs op zoek moeten gaan naar de bewerkelijke oplossingen omdat we op zoek zullen moeten gaan naar nieuwe oplossingen, nieuwe methoden en misschien ook nieuwe bestuursvormen. De overheid en dus ook de gemeente moet daarin een voorbeeldrol vervullen en het laaghangend fruit direct plukken ongehinderd door financiële afwegingen. Dus zonnepanelen op alle gemeentelijke daken, op lantaarnpalen, op bushokjes. Bedrijven dwingen datzelfde met hun daken te doen. Eventueel kunnen ze later doorverkocht worden aan de coöperatie “Zon op Leiderdorp” die eindelijk in oprichting is, maar laten we alsjeblieft nu niet maar niet, om financiële redenen, op onze handen gaan zitten.

Voorbeeldrol

Een voorbeeldrol vervullen betekent ook druk uitoefenen op de provincie om windmolens te mogen plaatsen in de Munnikenpolder en om de volgende OV concessie volledig uitstootvrij te laten zijn, maar ook met andere gemeenten zorgen dat er spoedig een uitstootvrij alternatief komt voor vuilniswagens en andere gemeentelijke diensten door de vraag te combineren en zo de markt de schaal te bieden die nodig is om tot dergelijke ontwikkelingen te komen. En laten we in vredesnaam ook eens echt werk gaan maken van regionale fietsverbindingen die de fiets ook in de praktijk een alternatief maken voor de auto en duidelijk laten zien dat we als overheid werkelijk de voorkeur geven aan de fiets.

Woningmarkt

Ons volgende punt van zorg is de woningmarkt. Toegegeven, een groot deel van de dynamiek die de situatie waarin de woningmarkt nu is bepalen, zijn niet beheersbaar door de gemeente. Toch kan de gemeente wel iets doen. Goede afspraken maken bij nieuwe ontwikkeling, regulering van middenhuur verkennen, nadenken over mogelijkheden om *buy-to-let* tegen te gaan en natuurlijk in te zetten op de grote transformatie van de Baanderij. Binnen de Leidse regio een A-locatie voor woningbouw en een onmogelijk plek voor perifere retail. Haal die bedrijven naar de W4 en Grote Polder en ontwikkel op de Baanderij een prachtige toekomstbestendige wijk. Natuurinclusief gebouwd, met flexibele en levensloopbestendige woningen, autovrije straten en deelauto's, stadslandbouw en overal groene daken die de zonnepanelen erboven koel houden en tegelijkertijd de biodiversiteit vergroten.

Durf het eens echt anders te doen. Niet beetje voor beetje en net iets anders dan de vorige keer, maar met lef en visie. Gericht op de toekomst van over 25 jaar in plaats van die van volgende week. De Blik op oneindig, maar niet het verstand op nul!

Leidse-regio

Zet die blik op oneindig ook in wanneer we het hebben over de Leidse regio. We slagen er niet in effectief de verkeersoplossingen te realiseren die de regio nodig heeft, de Schaatsbaan is terug in de ijskast en we kunnen het nog steeds niet eens worden over onze eigen regionaalbestuurlijke toekomst. Terwijl waarschijnlijk meer dan de helft van de Leiderdorpers op een verjaardag in den lande zegt in Leiden te wonen en op vakantie in het buitenland is dat waarschijnlijk nagenoeg 100%. Terwijl de mensen die wonen in Leiderdorp in Leiden op de trein stappen en zij die in Leiden wonen in Leiderdorp de A4 op moeten rijden (wanneer er gereden wordt tenminste) en terwijl we al zoveel gezamenlijk doen en in zoveel opzichten één stad vormen. Kunnen we die laatste stap dan niet ook zetten en dan meteen met een ferme pas de toekomst tegemoet treden?

Lef-met-Zorg

Laat ik ook zeggen dat ik op één dossier die lef wel zie. In de zorg hebben we met de overstap naar Inluzio het wel aangedurfd zaken radicaal anders te doen. Mijn fractie was niet eensgezind of het de juiste stap was en dat zal ook nog moeten blijken, maar we waren het er wel over eens dat het serieus anders aangepakt moest worden en dat is gedaan. Ik wil de wethouder en haar ambtenaren daar mee complimenteren, want het is een dapper besluit, dat misschien helemaal niet het juiste zal blijken te zijn. Maar er is lef en visie getoond door een keuze te maken en een stap te zetten in de wetenschap dat niets doen geen realistisch alternatief meer was.

Terug-op-de-omringdijk

En zo kom ik terug op de Westfriese omringdijk. Ook daar waren al eeuwen kleine dijkjes gebouwd die hier en daar een akkertje drooghielden, meestal. Maar naarmate de akkers meer mensen moesten voeden en het water steeds vaker door die kleine dijkjes brak is men er uiteindelijk achter gekomen dat op dat niveau doorgeen geen soelaas kon bieden en hebben ze het heel anders aangepakt.

Leiderdorp is een zo'n akkertje, maar we zullen op zoek moeten naar hen die al die andere akkertjes droog willen houden. Iedereen die gelooft dat de energietransitie nu en vol overgave moet worden doorgevoerd, al die mensen die van de Leidse regio een gemeenschap willen maken die de toekomst qua woningbouw, mobiliteit en inclusie aankan. Met die mensen zullen we moeten gaan werken aan de 21^e eeuwse variant van de Westfriese omringdijk en ik hoop dat u hier aanwezig vanavond met ons die nieuwe weg in wil slaan.

Dank u wel.